

A Wikipédia egy többnyelvű, *nyílt tartalmú*, a nyílt közösség által fejlesztett **webes enciklopédia**. A Wikipédiát a Wikimédia Alapítvány üzemelteti – egy floridai központú nonprofit alapítvány –, szerkesztését pedig önkéntes közösség végzi. A Wikipédia magában foglalja a különböző nyelvi változatait is, köztük a **magyar Wikipédiát**. Az angol változat 2007. szeptember 9-én elérte a 2 milliós szócikkszámot; ez a világ legnagyobb enciklopédikus műve. A 265 különböző nyelvű változatban összesen (az angollal együtt) több mint **12 millió szócikk olvasható** és szerkeszthető, és **több mint 15 millió felhasználó szerkeszti őket** világszerte.

A **Wikipédia** név a wiki és az enciklopédia szavakból ered.

Jellemzők

A Wikipédia projekt három **alapvonása**:

- A Wikipédia elsődlegesen enciklopédia, vagy célja azzá válni (kalendárium és napi hírek adatokkal bővítve);
- a Wikipédia egy wiki, és így (néhány kivételtől eltekintve) bárki által szerkeszthető;
- a Wikipédia nyílt tartalmú, és a GNU Szabad Dokumentáció Licenc copyleft szerzői jogi szabályai vonatkoznak rá.

....

A Wikipédia tágra nyitottságának van néhány hátránya.

- Például azon cikkek esetén, melyek a legtöbb résztvevő számára ismeretlenek, a **pontosság és a pártatlanság** sokszor megkérdőjelezhető. A résztvevők egy része ezzel vitába szállva úgy gondolja, hogy idővel ezek a hibák csökkennek, és az egyes cikkek minősége javulni fog.

- Egy másik hátrány az, hogy sok szerkesztést olyan emberek végeznek, akiknek nem céljuk az, hogy **hasznosan vegyenek részt a munkában**, hanem mindenféle értelmetlenséget vagy elfogadhatatlan tartalmat adnak a cikkekhez. Ezt a Wikipédia **„vandalizmusnak”** nevezi. A projekt nyílt természete ezt ugyan lehetővé teszi, de egyben ellene is dolgozik. Minden résztvevőnek megvan a lehetősége az ilyen firkák eltüntetésére, a megelőző állapot visszaállítására. Ha ez egy lapnál túl sokszor fordul elő, akkor ez a lap **„lezárható”**, és így csak az adminisztrátorok tudják azt módosítani; erre általában azonban nincs szükség.

Vezérelvek

A Wikipédia résztvevői általában elfogadnak és tiszteletben tartanak néhány alapvető szabályt, amelyek lehetővé teszik a projekt **zökkenőmentes és termékeny** működését. Néhány közülük:

1. A résztvevők sokféle vallási és politikai meggyőződésére és eltérő kulturális hátterére való tekintettel a Wikipédia célja az, hogy a szócikkek tartalma minél **elfogulatlanabb** legyen. Nem az a cél – ahogy azt sokan hiszik –, hogy a szócikkek egyetlen „objektív” nézőpontból legyenek megközelítve, hanem az, hogy tiszteletben tartsuk és bemutassuk az összes főbb létező véleményt. A semleges nézőpont szócikk ezt részletezi.
2. Létezik néhány alapszabály a szócikkek elnevezéséről, lásd **az elnevezési szokásokat**.
3. A szerkesztők vitalapokon beszélhetnek meg esetleges nézeteltéréseiket, hogy egy bizonyos szócikket hogyan is kellene átszerkeszteni. Szerkesztési háborúkat a szócikkek közvetlen szövegében nem folytatnak. Lásd a **vitalapokról** és a szerkesztési irányelvekről szóló cikkeket. Amennyiben több szócikkrel kapcsolatban átfogó nézetkülönbségek merülnének fel, azokat a **Kocsmafal** megfelelő szekciójában lehet bejelenteni.
4. Bizonyos típusú szócikkek nem illenek a szó szoros értelmében egy enciklopédiába, ezért a Wikipédia-szócikkek nem szótári szemelvények és nem fórumok: mire nem való a Wikipédia.

5. A Wikipédia-közösség maga is sok szabály ötletével hozakodott elő, hol kisebb, hol nagyobb támogatottsággal. A legnagyobb népszerűségnek örvendő szabály: „Ha a szabályok miatt kényelmetlenül érzed magad és elveszik a kedved a Wikipédiában való részvételtől, akkor ne foglalkozz velük, és folytasd úgy, ahogy megszoktad.” Ezek után kész csoda, hogy (főleg az angol) Wikipédia ilyen fegyelmezetten és pozitív hangulatban bővül.

Szerkesztőség

A Wikipédiát világszerte több ezer önkéntes tudós, érdeklődő, diák és általában értelmes ember írja, akik rábukkantak a hálón, és látván, mi folyik itt, s milyen könnyű cikket készíteni, úgy döntöttek, tudásuk egy részét közkinccsé teszik. E résztvevők a **wikipédisták**. A kezdetek óta jelentősen megnőtt a résztvevők száma, köztük a jól képzett közreműködőké is. A szó igazi értelmében vett főszerkesztő nincs.

A Wikipédia két alapítója, Jimmy Wales (egy kis internetes cég, a Bomis Inc. vezetője) és Larry Sanger azonban előszeretettel tartották magukat olyan közreműködőknek, akik felügyelnek rá, hogy a vállalkozás ne térjen le az eredeti útról...

Jimmy Wales, a Wikipédia egyik alapítója

Története

Az angol Wikipédia 2001. január 15. óta folyamatosan működik.

Érdekesség

A Galaxis útikalauz stopposoknak c. regényben már az 1970-es évek végén megjelent a wiki alapötlete, a szócikkek szabad szerkeszthetősége: a Galaxisról szóló útikönyvet ugyanis számtalan utazó írhatja és módosíthatja. (A Föld bolygóról például az alábbi szócikk olvasható benne: „Jobbára ártalmatlan.”)

A magyar változat 2001. szeptember 5-én indult és 2003. július 8-án született újjá. (Lásd: magyar Wikipédia.)

Statisztikák: a szócikkek száma és a Wikipédia „mélysége”

Statisztikai céllal elsősorban a szócikkek száma szerint szokták összevetni a Wikipédiákat (e téren a magyar Wikipédia 2008-ban a 22–23. helyen állt). Ez azonban némileg megtévesztő, mert egyes Wikipédiákban olyan terjedelmet (például automatikusan generált településsablonokat) is elfogadnak szócikkek, amely másutt csonknak vagy akár szubcsonknak minősülne.

Ezért vezették be az ún. „**mélység**” fogalmát, amely a szócikkek számán túlmenően az egyes Wikipédiák aktivitásáról is valamiféle hozzávetőleges képet ad. Ha csak a 10 000 fölötti szócikkszámu Wikipédiákat vetjük össze, **2008. június 8-i** adatok alapján ez az érték:

angolnál	360
hébernél	157
perzsánál	111
arabnál	110
vietnaminál	100
franciánál	99
németnél.....	77
thainál	70
spanyolnál.....	67
kínainál, töröknél	64
portugálnál	63
oroszánál.....	61
magyarnál	50
olasznál	46
japán.....	37
finnél.....	30
csehnél	25
románánál	24
hollandnál	21
norvégánál	19
svédnél	18

A 10 000-nél több szócikkű Wikipédiák mezojnyét a jávai, telugu és névári (3), az alnémet (2), a piemonte-i és ido (1) s végül a haiti és a szebuano (0) zárja.

